

İstanbul

26.05.2016

Sayı

Our Reference : 2148

Konu

Subject : Yabancı Bayraklı Gemilerde Çalışan Türk Gemiadamları IIk.

Sirküler No: 409/ 2016

İlgi: Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü'nün 04.05.2016 tarih ve 6604547 sayılı yazısı.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü'nden alınan İlgi yazıda ;

Türk veya yabancı bayraklı gemilerde istihdam edilen gemiadamlarının hiçbir suretle geçici görevlerle istihdam edilmediği, denizciliğin ve deniz iş hukukunun (854 sayılı Kanun) gereği olarak gemiadamlarının belirli süreli hizmet akitleri ile gemilerde istihdam edildiği, uygulamada özellikle yabancı bayraklı gemilerde çalışan Türk gemiadamlarının 5510 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi kapsamında geçici görevlendirme ile yurtdışında istihdam (yabancı bayraklı geminin yurtdışı bir işyeri olarak kabul edilmesi dolayısı ile) edilmesinin kabil olmadığı, aynı şekilde 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (g) bendinin sadece **Ülkemiz ile arasında ikili sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerin limanlarına kayıtlı gemilerin işletmesini devir alan ya da bu gemilerde işin bir bölümünü Türk işverenlerce çalıştırılan Türk İşçilerini kapsadığı, yabancı bayraklı gemilerin malikinin yurtdışında kurulu şirketler olması nedeniyle, bir Türk işverenin yurtdışında iş üstlenmesinin söz konusu olmadığına değinilerek, Türk Ticaret Kanununda açıklanan sözleşme çeşitleri örneklendirilmiş olup, ilgi yazı EK' te yer almaktadır.**

Bilgi ve gereği için arz ve rica ederiz.

Saygılarımızla,

Murat TUNCER
Genel Sekreter

EKLER :

-EK 1: İlgi yazı (4 sayfa)

DAĞITIM**Gereği:**

- Tüm Üyelerimiz (WEB Sayfasında)
- Türk Armatörler Birliği
- S.S. Gemi Armatörleri Mot. Taş. Koop
- Vapur Donatanları ve Acenteleri Derneği
1,15,16,17,18,19,20, 21, 22 23, 24, 25,26,
27,28,29,30,31,32,35,36,37,38,39,40,41,

Bilgi:

- Sn. Sefer KALKAVAN
TOBB DTO'ları Konsey Başkanı
- Meclis Başkanlık Divanı
- Yönetim Kurulu Bşk. ve Üyeleri
- Sn. Erol YÜCEL
TOBB Türkiye Denizcilik Meclisi Bşk.

Ayrıntılı Bilgi: Serkan İNAL Telefon: +90 212 252 01 30/157 e-mail: serkan.inal@denizticaretodasi.org.tr

Meclis-i Mebusan Caddesi No:22 34427 Fındıklı - İSTANBUL / TÜRKİYE

Tel: +90 212 252 01 30 (PBX)

Fax: +90 212 293 79 35

www.denizticaretodasi.org.tr

e-mail: iletisim@denizticaretodasi.org.tr

www.chamberofshipping.org.tr

e-mail: contact@chamberofshipping.org.tr

İstanbul :

26.05.2016

Sayı
Our Reference :Konu
Subject : Yabancı Bayraklı Gemilerde Çalışan Türk Gemiadamları Hk.

- 42,43 ,44 ve 47'nci Meslek Grupları Üyeleri
- UND
- İMEAK DTO Şubeleri ve Temsilcilikleri
- Gemi Yakıt İkmalcileri Derneği
- S.S. Deniz Tankerleri Akaryakıt Taş. Koop.
- Gemi Brokerleri Derneği
- KOSDER
- ROFED
- İ.T.Ü. Denizcilik Fakültesi Mezunları Derneği
- Türk Uzakyol Gemi Kaptanları Derneği
- Türk Kılavuz Kaptanlar Derneği
- WISTA
- Gemi Makineleri İşletme Mühendisleri Odası
- Gemi Mühendisleri Odası
- Yabancı Bayraklı Gemi Sahibi Firmalar
- Tüm Gemi Sahibi Firmalar

- İMEAK DTO Şube YK Başkanları
- Piri Reis Üniversitesi

Ayrıntılı Bilgi: Serkan İNAL Telefon: +90 212 252 01 30/157 e-mail: serkan.inal@denizticaretodasi.org.tr

Meclis-i Mebusan Caddesi No:22 34427 Fındıklı - İSTANBUL / TÜRKİYE
Tel: +90 212 252 01 30 (PBX) Fax: +90 212 293 79 35
www.denizticaretodasi.org.tr e-mail: iletisim@denizticaretodasi.org.tr
www.chamberofshipping.org.tr e-mail: contact@chamberofshipping.org.tr

DENİZ TİCARET ODASINA
Meclisi Mebusan Cad. No : 22
Fındıklı / İSTANBUL

- İlgi : a) 9/2/2015 tarihli ve 641 sayılı yazınız.
b) 5/5/2015 tarihli ve 6774223 sayılı yazınız.
c) 11/1/2016 tarihli ve 138 sayılı yazınız.

İlgi (a)'da kayıtlı yazınızda sorulan hususlar doğrultusunda yabancı gemilerde çalışan Türk gemi adamlarının sigortalılıkları Kurumumuz mevzuat alanı çerçevesinde değerlendirilerek ilgi (b)' de kayıtlı yazınızla Genel Müdürlüğümüz görüşü Odanıza bildirilmiş, ancak ilgi (c)' de kayıtlı yazınızda, verilen cevabın sorduğunuz konulardaki tereddütleri gidermediği belirtilerek konunun yeniden değerlendirilmesi istenilmektedir.

Söz konusu yazınızın incelenmesinde; Türk veya yabancı bayraklı gemilerde istihdam edilen gemi adamlarının hiçbir suretle geçici görevlerle istihdam edilmediği, denizcilğin ve deniz iş hukukunun gereği olarak gemi adamlarının belirli süreli hizmet akıtları ile gemilerde istihdam edildiği, uygulamada özellikle yabancı bayraklı gemilerde çalışan Türk gemi adamlarının 5510 sayılı Kanununun 10 uncu maddesi kapsamında geçici görevlendirme ile yurtdışında istihdam (yabancı bayraklı geminin yurtdışı bir işyeri olarak kabul edilmesi dolayısı ile) edilmesinin kabil olmadığı, aynı şekilde 5510 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin (g) bendinin sadece Ülkemiz ile arasında ikili sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerin limanlarına kayıtlı gemilerin işletmesini devir alan ya da bu gemilerde işin bir bölümünü Türk işverenlerce çalıştırılan Türk İşçilerini kapsadığı, yabancı bayraklı gemilerin malikinin yurtdışında kurulu şirketler olması nedeniyle, bir Türk işverenin yurt dışında iş üstlenmesinin söz konusu olmadığı belirtilerek örneklerle; Türk Ticaret Kanununda açıklanan sözleşme çeşitleri anlatılmış ve bu anlatımlardan yola çıkarak Ülkemizde yepiştirilerek yabancı bayraklı gemilerde çalışan gemi adamlarının sigortalılığının ne şekilde sağlanacağına bildirilmesinin istenildiği anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere, denizlerde, göllerde ve akarsularda Türk Bayrağını taşıyan ve yüz ve daha yukarı grostonilatoluk gemilerde bir hizmet akdi ile çalışan gemi adamları ve bunların işverenleri ve müteakabiliyet esaslarına göre Türk gemi adamlarına aynı mahiyette haklar tanıyan devletlerin uyuğunda olup gemilerde çalışan yabancı uyruklu gemi adamları hakkında 854 sayılı Deniz İş Kanunu hükümleri uygulanmakta, bunların sosyal güvenliklerinin sağlanması da 5510 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre gerçekleşmektedir.

854 sayılı Kanununun 2 nci maddesinde gemi sahibine veya kendisinin olmayan bir gemiyi kendi adına ve hesabına işleten kimseye "işveren", bir hizmet akdine dayanarak gemide çalışan kaptan, zabıt ve tayfalarla diğer kimselere "gemi adamı", gemiyi sevk ve idare eden kimseye veya zorumlu sebeplerle görevi başında bulunmaması halinde ona vekalet eden kimseye de "kaptan" denceği, işveren vekili sıfatıyla gemi adamlarına karşı muamele ve taahhütlerinden doğrudan doğruya işverenin sorumlu olacağı hüküm altına alınmıştır.

Gemiyi işleten/donatan ile yük taşıyan ve gemiyi kiralayan ile kiracı arasındaki hak ve sorumluluklara ilişkin deniz ticareti sözleşmeleri hükümleri ülkemiz mevzuatında esas olarak Türk Ticaret Kanununda düzenlenmiş. Türk Ticaret Kanununun 1061 inci maddesinin birinci fıkrasında gemisini menfaat sağlamak amacıyla suda kullanan gemi maliki, donatan olarak

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI

Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü

tanınmış, ister kendi malını isterse başkalarının malını gemi ile suda taşıyan donatanın, geminin teknik ve personel donanımı ile yönetiminden sorumlu olduğu için aynı zamanda gemi adamlarının da işvereni sayıldığına hükmedilmiştir.

Ancak, yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere bu hükümler sadece denizlerde, göllerde ve akarsularda Türk bayrağı taşıyan gemileri ve çalışanları kapsamaktadır. Yabancı bayraklı gemilerde çalışan Türk gemi adamları ise bu mevzuatın dışında kalmaktadır.

Bu açıklamalardan yola çıkarak aşağıda maddeler halinde konuya ilişkin görüşümüz belirtilmiştir.

1- İşvereni yabancı olan ve Ülkemiz ile arasında sosyal güvenlik sözleşmesi olan bir ülkenin bayrağını taşıyan bir gemide Türk vatandaşı olarak çalışan gemi adamları hakkında sözleşme hükümleri çerçevesinde işlem yapılması,

2- Ülkemiz ile arasında sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan yabancı bir ülkenin bayrağını taşıyan, malikinin yabancı firma olduğu gemide çalışan Türk gemi adamlarının;

2.1- Geminin maliki yabancı bir firma olduğu halde "Bareboat Charter" (çıplak gemi kiralaması) sözleşmesi ile gemiyi kiralayan bir Türk şirketi ve Türk Ticaret Kanununun 941 inci maddesi çerçevesinde Türk bayrağı altında tescil edilen bir gemide çalışan Türk personelin 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılması,

2.2- Geminin maliki yabancı bir firma olduğu halde "Bareboat Charter" (çıplak gemi kiralaması) sözleşmesi ile gemiyi kiralayan bir Türk şirketi ve yabancı bayraklı bir gemide çalışan Türk personelin 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (g) bendi kapsamında sigortalı sayılması,

2.2.1- Yabancı bayraklı bir gemi malikinden geminin teknik yönetimini üstlenen yabancı bir firma tarafından işe alınan Türk gemi adamlarının; teknik yönetimi üstlenen kişi yada firmanın gemi maliki adına ve onun sorumluluğunda işi yürütmesi nedeniyle işveren sıfatını taşımadığından sigorta yapma yükümlülüğü geminin malikinde olup 5510 sayılı Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılmaması,

2.2.2- Yabancı bayraklı ve teknik yönetimi de yabancı bir firma olan bir gemiyi Zaman Çarteri (Time Charter) sözleşmesiyle kiralayan Türkiye'de yerleşik bir firmanın varlığı durumunda; bu gemide çalışan Türk gemi adamlarına ilişkin olarak (zaman çarteri sözleşmesi esasen sadece geminin ticari yönetimini tahsis olunana bıraktığından ve geminin donatısı dolayısıyla da işvereni geminin maliki olduğundan) bu kişilerin işvereni geminin donatısı olup 5510 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılmaması, gerekmektedir.

Yine 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 102 nci maddesi uyarınca ticari mümessil, ticari vekil, satış memuru veya işletmenin çalışanı gibi işletmeye bağlı bir hukuki konuma sahip olmaksızın, bir sözleşmeye dayanarak, belirli bir yer veya bölge içinde sürekli olarak ticari bir işletmeyi ilgilendiren sözleşmelerde aracılık etmeyi veya bunları o tacir adına yapmayı meslek edinen kişiler acente olarak tanımlanmış olup, taşıma, deniz ticareti, sigorta, turizm gibi alanlara ilişkin özel düzenlemeler saklı tutulmuştur.

103 üncü maddesinde ise özel kanunlardaki hükümler saklı olmak üzere, bu Kanun hükümlerinin sözleşmeleri yerli veya yabancı bir tacir hesabına ve kendi adına yapmaya sürekli olarak yetkili bulunanla ile Türkiye Cumhuriyeti içinde merkez veya şubesi bulunmayan yabancı tacirler ad ve hesabına ülke içinde işlemlerde bulunanlar hakkında da uygulanacağı,

1133 üncü maddesi ile tahsis edenin, geminin teknik yönetimini üstleneceği ve bu amaçla tahsis eden, beirlenen gemiyi; kararlaştırılan tarihte ve yerde hazır bulundurmak, sözleşme süresince gemiyi denize ve yola elverişli ve sözleşmede belirtilen amaca uygun bir hâlde bulundurmak ile yükümlü kılınmış,

1134 üncü maddesi ile de geminin ticari yönetiminin tahsis olunana ait olduğuna hükmedilmiştir.

Donatan, geminin teknik yada ticari yönetimini kendisi yapabileceği gibi bunlardan her birini veya tamamını birden alanında uzmanlaşmış firmalara ücret karşılığında yaptırabilmekte yani bu alanlarda hizmet alımı yapabilmektedir. Bu yönetimler kendi alanlarında uzmanlaşmış firmalara ücret karşılığı yaptırılsa dahi bu hizmetlerin tamamı donatan adına ve hesabına yapılmakta ve gerek yük taşıtan ve gerekse diğer üçüncü kişilere karşı, hukuken donatan sorumludur.

Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Sosyal güvenlik hakkı" başlıklı 60 ıncı maddesi ile herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu ve Devletin bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alarak ve teşkilatı kurmak görevinin olduğu hüküm altına alındığından Türk gemi adamlarının sosyal güvenliklerinin sağlanması da bu yönden büyük önem arz etmektedir.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Kanunun "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinin (11) inci fıkrasında hizmet akdi; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununda tanımlanan hizmet akdi ve iş mevzuatında tanımlanan iş sözleşmesi veya hizmet akdi olarak tanımlanmıştır.

6098 sayılı Kanunun 393 üncü maddesinde ise hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşme olduğu, işçinin işverene bir hizmeti kısmi süreli olarak düzenli biçimde yerine getirmeyi üstlendiği sözleşmelerin de hizmet sözleşmesi sayılacağı öngörülmüştür.

İş sözleşmelerinde esas olan bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın da (işveren) ücret ödemeyi üstlenmesidir. Hizmet akdinde işçinin işverenin emir ve görüşleri doğrultusunda işverenin gösterdiği yerde belirli ya da belirsiz sürede çalışması ve bunun karşılığında da işverenden ücret alması gerekmekte olup hizmet akdinde iş, ücret, bağımlılık ve zaman unsurları bulunmaktadır. 6098 sayılı Kanunda bağımlılık, hizmet akdinin temel unsurlarını oluşturmaktadır.

Uygulamada yabancı bayraklı bir geminin maliki ve/veya donatanı yabancı bir firma olduğu halde, bu geminin teknik veya ticari yönetim hizmetini veren (TTK'na göre acentelik hizmeti veren işverenler hariç) Türk bir firma, yönetim hizmetini verdiği gemide, hizmet akdinin temel unsurlarını oluşturacak bir şekilde Türk personel çalıştırmaya başlaması halinde, işe aldığı kişilerin işvereni durumunda sayılacağından, bunların 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (g) bendi kapsamında sigortalı bildirilmeleri gerekmektedir.

5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (g) bendi ile Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılmakta, bunlar hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanmaktadır. Bu kapsamda işverenler % 2 oranında kısa vade primi ile % 12,5 genel sağlık sigortası olmak üzere (% 5 sigortalı hissesi, % 7,5 işveren hissesi) toplam % 14,5 oranında prim ödemektedirler.

Sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri halinde, Türkiye'de yasal olarak ikamet etme şartı ile aranmaksızın haklarında isteğe bağlı sigorta hükümleri uygulanmakta, % 20 oranında prim tahsil edilmektedir. İsteğe bağlı sigortaya ödenen süreler 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalılık sayılmaktadır.

Kanunun 82 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri (5 inci maddesinin birinci fıkrası (g) bendi kapsamında değerlendirilenler) için günlük kazanç üst sınırı, prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın 3 katıdır.

Öte yandan, 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası (g) bendi kapsamında değerlendirilen; yabancı bayraklı gemilerde çalıştırılmak üzere işverenlerce sonradan işe alınan Türk işçileri çalıştıran işverenlerin, aynı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI

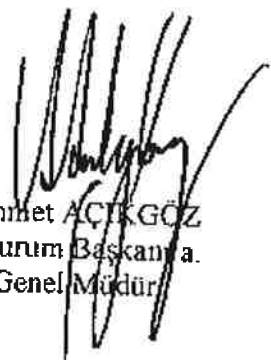
Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü

kapsamında işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutar, işverenlerin teşvik şartlarını taşımaları halinde Hazinece karşılanmaktadır.

İlgide (c)' de kayıtlı yazınızla yabancı bayraklı ve yabancı bir şirketçe sahip olunan ve Ülkemizde kurulu oda üyesi bir firma tarafından zaman charteri ile kiralandığı belirtilen ve anılan gemide çalışan Türk mürettebata ilişkin olarak Kurumumuza bildirim yapılmadığı gerekçesiyle idari para cezasının uygulandığı ve konunun yargıya intikal ettirildiği belirtilmiştir.

İtirazınıza konu olay hakkında idari para cezasını uygulayan sosyal güvenlik il müdürlüğü/merkez müdürlüğüne müracaat etmeniz halinde yukarıdaki açıklamalarımız doğrultusunda itirazınız değerlendirilecektir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Ahmet AÇIKGÖZ
Kurum Başkanı a.
Genel Müdür